

Bryssel 17. maaliskuuta 2020
REV2 – korvaa 27. helmikuuta
2018 päivätyn tiedonannon (REV1)

TIEDONANTO

YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN ERO EUROOPAN UNIONISTA JA KULUTTAJANSUOJAA JA MATKUSTAJIEN OIKEUKSIA KOSKEVAT EU:N SÄÄNNÖT

Yhdistynyt kuningaskunta on 1. helmikuuta 2020 alkaen eronnut Euroopan unionista, ja siitä on tullut ns. kolmas maa¹. Erosopimuksessa² määrätään siirtymäkaudesta, joka päättyy 31. joulukuuta 2020.³ Siihen saakka Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa sovelletaan Euroopan unionin oikeutta sen kaikilta osin.⁴

Siirtymäkauden aikana EU ja Yhdistynyt kuningaskunta neuvottelevat uutta kumppanuutta koskevasta sopimuksesta, jossa määrätään erityisesti vapaakauppa-alueesta. Ei kuitenkaan ole varmaa, tehdäänkö tällainen sopimus ja tuleeko se voimaan siirtymäkauden päättyessä. Tällaiseen sopimukseen perustuva suhde olisi joka tapauksessa markkinoillepääsyä koskevien edellytysten osalta hyvin erilainen kuin tilanne, jossa Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu sisämarkkinoihin⁵, EU:n tulliliittoon sekä arvonlisävero- ja valmisteveroalueeseen.

Sen vuoksi kaikkia asianomaisia ja erityisesti talouden toimijoita muistutetaan oikeudellisesta tilanteesta, jota sovelletaan siirtymäkauden päätyttyä.

---

¹ Kolmas maa on maa, joka ei ole EU:n jäsenvaltio.

² Sopimus Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan eroamisesta Euroopan unionista ja Euroopan atomienergiayhteisöstä, jäljempänä 'erosopimus' (EUVL L 29, 31.1.2020, s. 7).

³ Siirtymäkautta voidaan ennen 1. päivää heinäkuuta 2020 pidentää kerran enintään yhdellä tai kahdella vuodella (erosopimuksen 132 artiklan 1 kohta). Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus on toistaiseksi sulkenut pois tällaisen pidentämisen.

⁴ Lukuun ottamatta eräitä erosopimuksen 127 artiklassa määrättyjä poikkeuksia, joista millään ei ole merkitystä tämän tiedonannon kannalta.

⁵ Vapaakauppasopimuksessa ei määrätä etenkin sellaisista (tavaroiden ja palvelujen alalla sovellettavista) sisämarkkinoiden periaatteista kuin vastavuoroinen tunnustaminen, 'alkuperämaaperiaate' ja yhdenmukaistaminen. Vapaakauppasopimuksella ei myöskään poisteta tullimuodollisuuksia ja -tarkastuksia, jotka koskevat esimerkiksi tavaroiden alkuperää ja niihin sisältyviä tuotantopanoksia, eikä tuontiin ja vientiin sovellettavia kieltoja ja rajoituksia.

1. KULUTTAJIEN EU:SSA TEKEMÄT TUOTTEIDEN TAI PALVELUJEN OSTOT KAUPPIAILTA, JOTKA OVAT SIOITTAUTUNEET YHDISTYNEESEEN KUNINGASKUNTAAN^{6 7}

EU:n lainsäädännön mukaan silloin, kun kuluttaja tekee sopimuksen toisessa maassa toimivan elinkeinonharjoittajan kanssa, joka millä tahansa tavalla suuntaa kaupallista toimintaansa kuluttajan asuinmaahan, sopimukseen sovelletaan yleensä sen maan lakia, jossa kuluttajalla on asuinpaikka. On mahdollista valita sovellettavaksi jonkin toisen maan laki, mutta tämä valinta ei saa johtaa siihen, että kuluttaja menettää asuinpaikan lain antaman suojan, josta ei kyseisen lain mukaan voida sopimuksin poiketa.⁸ Tämän perusteella EU:n jäsenvaltioiden tuomioistuimet⁹ soveltavat edelleen EU:n kuluttajansuojaa koskevia sääntöjä myös siinä tapauksessa, että elinkeinonharjoittaja on Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Tämä koskee erityisesti sääntöjä, jotka sisältyvät seuraaviin:

- sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi¹⁰,
- kuluttajanoikeusdirektiivi¹¹,
- kuluttajasopimusten kohtuuttomia ehtoja koskeva direktiivi¹²,
- takuudirektiivi¹³,

---

⁶ Tämä tiedonanto ei koske kolmansista maista tehtävien rajat ylittävien ostosten käytännön näkökohtia, kuten arvonlisäveroon, tulleihin ja tuontirajoituksiin liittyviä EU:n sääntöjä.

⁷ Yksityiskohtaisempi kuvaus Yhdistyneen kuningaskunnan eron vaikutuksista ja erosopimuksen asiaa koskevista säännöistä löytyy asiakirjasta ”Tiedonanto – Yhdistyneen kuningaskunnan ero Euroopan unionista ja yksityisoikeutta ja kansainvälistä yksityisoikeutta koskevat EU:n säännöt”.

⁸ Sopimusvelvoitteisiin sovellettavasta laista 17 päivänä kesäkuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 593/2008 (Rooma I) 6 artiklan 1 ja 2 kohta (EUVL L 177, 4.7.2008, s. 6). Ks. tätä yleissääntöä koskevista poikkeuksista asetuksen (EY) N:o 593/2008 6 artiklan 3–4 kohta.

⁹ Yhdistyneen kuningaskunnan tuomioistuinten osalta erosopimuksen 66 artiklan a alakohdassa määrätään, että sopimusvelvoitteisiin sovellettavaa lakia koskevia EU:n sääntöjä (asetus (EY) N:o 593/2008) sovelletaan Yhdistyneessä kuningaskunnassa edelleen sopimukseen, jotka on tehty ennen siirtymäkauden päättymistä.

¹⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/29/EY, annettu 11 päivänä toukokuuta 2005, sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) (EUVL L 149, 11.6.2005, s. 22).

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, kuluttajan oikeuksista (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 64).

¹² Neuvoston direktiivi 93/13/ETY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1993, kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista (EYVL L 95, 21.4.1993, s. 29).

¹³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 1999/44/EY, annettu 25 päivänä toukokuuta 1999, kulutustavaroiden kauppaa ja niihin liittyviä takuita koskevista tietyistä seikoista (EYVL L 171, 7.7.1999, s. 12).

- hintojen ilmoittamista koskeva direktiivi¹⁴ ja
- matkapakettidirektiivi¹⁵.

Jos EU:n kuluttaja nostaa siirtymäkauden jälkeen¹⁶ yksittäisen kanteen jossakin EU:n jäsenvaltion tuomioistuimessa sellaista kauppiasta vastaan, jolla on kotipaikka Yhdistyneessä kuningaskunnassa, EU:sta eroamisella ei ole vaikutusta kyseisen tuomioistuimen kansainvälisen toimivallan määrittämiseen asetuksen (EU) N:o 1215/2012¹⁷ 17 artiklan 1 kohdan a–c alakohdan soveltamisalaan kuuluvia kuluttajasopimuksia koskevissa riita-asioissa, kun kauppias on suunnannut toimintaansa jäsenvaltioon, jossa kuluttajalla on kotipaikka. Tällaisessa tapauksessa sovelletaan EU:n toimivaltasääntöjä, joiden mukaan kuluttaja voi nostaa kanteen kauppiasta vastaan siinä EU:n jäsenvaltiossa, jossa kuluttajalla on kotipaikka, riippumatta siitä, onko kauppialla kotipaikka EU:ssa vai jossakin kolmannessa maassa.¹⁸ Silloin kun oikeudenkäyntimenettely on alkanut siirtymäkauden jälkeen, EU:n jäsenvaltiossa annetun tuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano Yhdistyneessä kuningaskunnassa – samoin kuin Yhdistyneessä kuningaskunnassa annetun tuomion tunnustaminen ja täytäntöönpano EU:n jäsenvaltiossa – määräytyy kuitenkin Yhdistyneen kuningaskunnan tai asianomaisen jäsenvaltion kansallisten sääntöjen mukaan. Siirtymäkauden jälkeen Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ei enää sovelleta EU:n lainsäädäntöä, jolla turvataan mahdollisuus tuomioistuimen ulkopuoliseen ratkaisuun¹⁹ ja helpotetaan verkkovälitteisen riidanratkaisun²⁰ saatavuutta, eikä EU:n verkkovälitteinen riidanratkaisufoorumi ole enää Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneiden kauppioiden käytettävissä.

¹⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/6/EY, annettu 16 päivänä helmikuuta 1998, kuluttajansuojasta kuluttajille tarjottavien tuotteiden hintojen ilmoittamisesta (EYVL L 80, 18.3.1998, s. 27).

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2015/2302, annettu 25 päivänä marraskuuta 2015, matkapaketeista ja yhdistetyistä matkajärjestelyistä (EUVL L 326, 11.12.2015, s. 1).

¹⁶ Jos kante nostetaan ennen siirtymäkauden päättymistä, tuomioistuimen toimivaltaan sekä tuomioiden tunnustamiseen ja täytäntöönpanoon sovelletaan asetusta (EU) N:o 1215/2012 (erosopimuksen 67 artikla). Tämä koskee myös kyseisen päivämäärän jälkeen täytäntöön pantavia tuomioita.

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 1215/2012, annettu 12 päivänä joulukuuta 2012, tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla (EUVL L 351, 20.12.2012, s. 1).

¹⁸ Tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 12 päivänä joulukuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1215/2012 18 artiklan 1 kohta (EUVL L 351, 20.12.2012, s. 1).

¹⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/11/EU, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, kuluttajariitojen verkkovälitteisestä riidanratkaisusta (vaihtoehtoista kuluttajariitojen ratkaisua koskeva direktiivi) (EUVL L 165, 18.6.2013, s. 63).

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 524/2013, annettu 21 päivänä toukokuuta 2013, kuluttajariitojen verkkovälitteisestä riidanratkaisusta (verkkovälitteistä kuluttajariitojen ratkaisua koskeva asetusta) (EUVL L 165, 18.6.2013, s. 1).

Siltä osin kuin on kyse viranomaisten toteuttamasta täytäntöönpanosta (esimerkiksi kaupallisen menettelyn lopettamiseksi) asetusta (EU) N:o 2017/2394²¹ ei enää sovelleta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan siirtymäkauden päätyttyä. Tämä tarkoittaa sitä, että siirtymäkauden päättymisen jälkeen Yhdistyneen kuningaskunnan viranomaiset eivät enää ole EU:n lainsäädännön nojalla velvollisia tekemään yhteistyötä rajat ylittävien vaatimusten osalta.

Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ei siirtymäkauden päättymisen jälkeen sovelleta myöskään EU:n lainsäädäntöä, jolla annetaan tietyille EU:n jäsenvaltioiden nimeämille ”oikeutetuille yksiköille” oikeus kieltokanteiden nostamiseen toisessa jäsenvaltiossa²².

2. MATKUSTAJIA KOSKEVA MAKSUKYVYTTÖMYSSUOJA (MATKAPAKETIT)

EU:n lainsäädännön mukaan EU:n alueelle sijoittautuneiden matkanjärjestäjien, jotka tarjoavat matkapaketteja, on maksukyvyttömyystilanteen varalta asetettava vakuus maksujen palauttamisen ja matkustajien paluukuljetuksen osalta²³. Myös sellaisten matkanjärjestäjien, jotka eivät ole sijoittautuneet EU:n alueelle ja jotka myyvät tai tarjoavat matkapaketteja kuluttajille EU:ssa tai jotka millä tahansa tavalla suuntaavat tällaista toimintaa EU:hun, on järjestettävä tällainen maksukyvyttömyyssuoja jokaisessa jäsenvaltiossa, johon niiden myynti suuntautuu²⁴. Jos kolmanteen maahan sijoittautunut matkanjärjestäjä ei kuitenkaan tarjoa matkapaketteja kuluttajille EU:ssa eikä suuntaa myyntitoimintaansa EU:hun (passiivinen myynti), maksukyvyttömyyssuojan järjestämiseen velvoittavaa EU:n lainsäädäntöä ei sovelleta.

Tämä tarkoittaa sitä, että tapauksissa, joissa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautunut matkanjärjestäjä ei tarjoa matkapaketteja EU:hun eikä suuntaa myyntitoimintaansa EU:hun, EU:n lainsäädännön mukaista maksukyvyttömyyssuojaa ei sovelleta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautuneiden matkanjärjestäjien maksukyvyttömyystilanteissa, jotka ilmenevät siirtymäkauden päätyttyä.

Siirtymäkauden päättymisen jälkeen EU:n lainsäädäntöä, joka koskee matkanjärjestäjän kotimaan vaatimusten mukaisesti hankitun maksukyvyttömyyssuojan vastavuoroista tunnustamista, ei enää sovelleta Yhdistyneessä kuningaskunnassa sovellettavien vaatimusten mukaisesti hankittuun maksukyvyttömyyssuojaan²⁵. Tämä tarkoittaa sitä, että Yhdistyneessä kuningaskunnassa hankittu maksukyvyttömyyssuoja ei enää siirtymäkauden

---

²¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EY) N:o 2017/2394, annettu 12 päivänä joulukuuta 2017, kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä (EUVL L 345, 27.12.2017, s. 1).

²² Kuluttajien etujen suojaamista tarkoittavista kieltokanteista 23 päivänä huhtikuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/22/EY 4 artikla (EUVL L 110, 1.5.2009, s. 30).

²³ Ks. direktiivin (EU) 2015/2302 17 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta.

²⁴ Ks. direktiivin (EU) 2015/2302 17 artiklan 1 kohdan toinen alakohta.

²⁵ Direktiivin (EU) 2015/2302 18 artiklan 1 kohta.

päätyttyä täytä matkapaketteja tarjoavien matkanjärjestäjien maksukyvyttömyyssuojaa koskevia vaatimuksia direktiivin (EU) 2015/2302 17 artiklan mukaisesti.

3. MATKUSTAJIEN OIKEUDET EU:SSA

- Lentomatikustajat: Lentomatikustajien oikeuksia koskevaa EU:n lainsäädäntöä²⁶ ei enää siirtymäkauden päätyttyä sovelleta matkustajiin, jotka lähtevät Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevalta lentokentältä määränpäänään EU:n jäsenvaltion alueella sijaitseva lentokenttä, jollei lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja ole unionin lentoliikenteen harjoittaja eli sellainen lentoliikenteen harjoittaja, jolla on jonkin EU:n jäsenvaltion myöntämä liikennelupa. Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka Yhdistynyt kuningaskunta eroaa EU:sta, EU:n lainsäädännössä myönnettyjä lentomatikustajien oikeuksia sovelletaan edelleen matkustajiin, jotka lähtevät unionin lentoliikenteen harjoittajan lennolla Yhdistyneestä kuningaskunnasta määränpäänään EU:n jäsenvaltion alueella sijaitseva lentokenttä. EU:n lainsäädännössä myönnettyjä lentomatikustajien oikeuksia ei kuitenkaan sovelleta siirtymäkauden päättymisen jälkeen Yhdistyneestä kuningaskunnasta lähteviin lentoihin, joiden määränpäänä on EU, kun kyse on unionin ulkopuolisten lentoliikenteen harjoittajien lennoista.

EU:n lainsäädäntöä, jolla myönnetään vammaisille ja liikuntarajoitteisille henkilöille erityisoikeuksia lentoliikenteessä,²⁷ ei enää sovelleta kaupallisia lentoliikennepalveluja käyttäviin vammaisiin ja liikuntarajoitteisiin henkilöihin, jotka siirtymäkauden päättymisen jälkeen lähtevät lentoasemalta, kulkevat lentoaseman kautta tai saapuvat lentoasemalle, joka sijaitsee Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Tiettyjä oikeuksia, kuten lentoliikenteen harjoittajien antamaa apua, sovelletaan kuitenkin edelleen lentomatikustajiin, jotka lähtevät Yhdistyneessä kuningaskunnassa sijaitsevalta lentoasemalta määränpäänään EU:n jäsenvaltion alueella sijaitseva lentoasema, jos lennosta vastaava lentoliikenteen harjoittaja on unionin lentoliikenteen harjoittaja²⁸.

- Vesiliikenteen matkustajat: Laivamatkustajia koskevaa EU:n lainsäädäntöä²⁹ sovelletaan siirtymäkaudella ja sen jälkeen edelleen matkustajiin, kun alukseen nousemisen tarkoitettu satama sijaitsee EU:ssa³⁰ tai Yhdistyneessä

---

²⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 261/2004, annettu 11 päivänä helmikuuta 2004, matkustajille heidän lennolle pääsynsä epäämisen sekä lentojen peruuttamisen tai pitkäaikaisen viivästymisen johdosta annettavaa korvausta ja apua koskevista yhteisistä säännöistä (EUVL L 46, 17.2.2004, s. 1).

²⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1107/2006, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2006, vammaisten ja liikuntarajoitteisten henkilöiden oikeuksista lentoliikenteessä (EUVL L 204, 26.7.2006, s. 1).

²⁸ Asetuksen (EY) N:o 1107/2006 1 artiklan 3 kohta.

²⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1177/2010, annettu 24 päivänä marraskuuta 2010, matkustajien oikeuksista meri- ja sisävesiliikenteessä (EUVL L 334, 17.12.2010, s. 1).

³⁰ Asetuksen (EU) N:o 1177/2010 2 artiklan 1 kohdan a alakohta.

kuningaskunnassa, edellyttäen, että aluksesta poistumiseen tarkoitettu satama sijaitsee EU:ssa ja palvelun suorittaa liikenteenharjoittaja, joka on sijoittautunut jonkin jäsenvaltion alueelle tai tarjoaa matkustajaliikennepalveluja jonkin jäsenvaltion alueelle tai sieltä käsin (unionin liikenteenharjoittaja)³¹.

- Linja-autoliikenteen matkustajat: Matkustajien oikeuksia linja-autoliikenteessä koskevaa EU:n lainsäädäntöä³² sovelletaan siirtymäkaudella ja sen jälkeen edelleen säännöllistä liikennettä käyttäviin matkustajiin³³, jos he nousevat ajoneuvoon tai poistuvat siitä EU:n alueella ja jos liikennöitävä aikataulun mukainen matka on 250 km tai enemmän³⁴.
- Rautatieliikenteen matkustajat: Rautatieliikenteen matkustajien oikeuksia koskevaa EU:n lainsäädäntöä³⁵ sovelletaan siirtymäkaudella ja sen jälkeen edelleen rautateiden matkustajaliikennepalveluihin EU:n alueella³⁶, edellyttäen, että rautatieyrittäjä on saanut toimiluvan yhtenäisestä eurooppalaisesta rautatiealueesta 21 päivänä marraskuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/34/EU³⁷ 17 artiklan mukaisesti.

Komission verkkosivustolla on yleistä tietoa kuluttajansuojasta (https://europa.eu/youreurope/citizens/consumers/index_fi.htm) ja matkustajien oikeuksista (https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/passenger-rights/index_fi.htm). Verkkosivustoja päivitetään tarpeen mukaan.

Euroopan komissio
Oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosasto
Liikenteen ja liikkumisen pääosasto

---

³¹ Asetuksen (EU) N:o 1177/2010 2 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 3 artiklan e alakohta. Risteilymatkustajiin sovelletaan erityissääntöjä, ks. asetuksen (EU) N:o 1177/2010 2 artiklan 1 kohdan c alakohta.

³² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 181/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, matkustajien oikeuksista linja-autoliikenteessä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 1).

³³ Satunnaisliikennettä käyttäviin matkustajiin sovelletaan erityissääntöjä, ks. asetuksen (EU) N:o 181/2011 2 artiklan 3 kohta.

³⁴ Asetuksen (EU) N:o 181/2011 2 artiklan 1 kohta.

³⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1371/2007, annettu 23 päivänä lokakuuta 2007, rautatieliikenteen matkustajien oikeuksista ja velvollisuuksista (EUVL L 315, 3.12.2007, s. 14).

³⁶ Asetuksen (EY) N:o 1371/2007 2 artiklan 1 kohta.

³⁷ EUVL L 343, 14.12.2012, s. 32.